

В. да је право фалшиве банкноте и лозове. Згодна прилика, ако је један Пољак крив, да се и други и с овим дружећи се људи окриве. Руски конзул г. О... учини роду глас то изради да се и Пољак г. Екинчик емигрант, за ког је зацело знао да се са фалшиватима небави, већ с нечим другим, затвори а тако исто и с њим познати Бугарин г. И. Кршовски учитељ Бугарске олд. школе и један од најревноснијих чланова омладинских. Полиција изда зато налог телеграфом у Браили; но како је погрешно у депеши стојало да се Н. Кршовски у место И. Кршовски затвори: то овај и небуде у Браили затворен, већ кад се са скупштине у Букурешт вратио буде одма у Букурешт стражарно одведен и 5 дана у затвору на правди бога држан!!! Кад је он затворен г. П. Кисимов уредник познатог Бугарског издавачког листа „Отечества“ казао је г. Љ. Каравелову у казани да ће најдаље за 15 дана видети шта ће бити, то јест: оно, што је било и са г. Кршовским, јер три дана потом дође полиција у кућу г. Касабова уредника „Народности“ и поднесе му једно шифровано писмо адресовано на њега и г. Каравелова, позивајући их да даду кључ од њега. Ово је писмо написао г. О... и адресовано на г. Каравелова и г. Касабова хтејући их о тим у сумњу довести и нашкодити им. Шта је с њима било незнам, г. И. Кршовски пошто је 5. дана затвора издржао пуштен је, јер се власт из његових артија и иначе уверила да ни он ни г. Екинчик ни сањали нису о фалшивковању лозова и банкнота, али се могла лако уверити о фалшивковању шифрованих писама од стране г. О... а то зато да би навањацима Бугарским у испуњавању њивих подлих намера помогу који би све поништити хтели, што је у Бугарском народу боље и честитије.

Ово су вам следи прве скупштине Бугарске књижевне дружине, која је при свим незгодама опет цјел своју постигла, због које се била саставила, према су понеки честити чланови њени понешто претрпели морали, али никаква се ствар добра без жртви у хрђавом свету свршити не да.

Сматра сам да ће нужно бити да ово читајућем свету саопштите да има од прилике појам о задатку и радњи старе (дрне) Бугарске партије и искреном подпомагању у томе од стране начелника њиве једнородне по крви и вери браће.

Из бачког потпеја. — „С ватром се не треба играти, а ватра је вазда сакривена у овим племенима (српским на балканском полуострву), које туга за изгубљеном независношћу, а тежња за слободнијом будућношћу у стању безпрестаног огорчења држи“ —, тако рече неко за божељки устанак, зазирући од његових последица. Та ватра, испочетка незнатна, но сада све јаснија, занима данас сав свет, што прати светске догађаје, а мора двапут толико да занима нас Србе, јер крв, што је тамо проливају пасторчад у борби против своје мађије, иста је, која је у нашим жилама, — јер људи, што тамо падају као жртве несретне политике, браћа су наша.

То интересовање, основано на природној крвној свези, не треба да нас занесе и одведе од послова, што их имамо овде код куће да

у ред доведемо, не треба да заборавимо да нам предстоји јака умна борба за просвету на отвореном пољу јавног народног нашег живота, треба да држимо у памети, да је карловачки сабор требало још 3. октобра сазвати, да настави свој једва започети рад, или боље, да га почне. На поступак уг. министарства према нашем сабору може се применити она персма „напија му али му не даје“ или овај отац који је сину, кад му је на самрти наредбу остављао, рекао: „Остављам ти синку ону краву нашу, што су нам је у мраку отели — ако ју нађеш и умогнеш повратити“.

Поред интересовања за судбу браће наше, треба да не заборавимо поразговорити се о условима за наше просветно напредовање. — Једно од најновијих средстава за подизање просвете будућем свести, које је подигнуто у нашем народу, јесте читаоница. Читаоница се до сада задржала, и сад је толико подрасла, да се о њој, са следственом у будућност, већ може која рећи. Шта више изјаву мисли о читаоници извукше сама појава, да се наше читаонице по гдеојим местима нису могле ни подићи, по другим се, после кратког останка морале распасти, а по трећим и оне, што су се одржале, једва тек таворе се.

Кад се запитамо, од куда то, да читаоница чврста корена уватити није могла, но шта више морала је по гдеоде и да увене, те да се осуши, и испитамо узрок, видимо, да јој земља, у којој је посађена, не годи.

Идеја за подизање читаоница по селима, дошла је из вароши, јер распрострањачи просвете, хотећи и ниже слојеве народа учесником у просвети учинити, доведоше читаоницу, као средство за распрострањање просвете, из вароши у село, а сметнуше сасвим с ума ексклавантну разлику, која између варошког и сеоског начина живљења постоји. Поплашито би се варошанин, кад би после кишног времена дошао из вароши на село. Јер шта да мисли о благу на селу, кад пролазећи кроз токорсе варошину, српски Бечеј пак дошавши на пијаце, које су ограђене српском и римском црквом и око које се лепа зданица налазе, види, да су те пијаце велика једноставна бара, а у сред те баре стоји нешто, чему се приближити не може, пак не може човек ни да распозна шта је — да је чесма, — већ изгледа као да је оној бари споменик подигнут, кад велим види, да је у варошници така вода и благо, шта да мисли о селу? Пршла би воља варошанину на читаоницу, кад би сеоско благо скоро до колена гавити морао, да у читаоницу дође; пршла би та воља, кад би двапут и трипут толико морао плаћати у име таксе, колико на вароши, а поред тога нема у читаоници ни полак толико листова као на вароши; или кад би за плаћену таксу добио право — као наш тежак — да може за недељу дана један број новина да прочита; пршла би та воља да одљусне леђа од вруће пећи и да оставља весело породични живот пак да по вејавици, сметови или плуску тражи читаоницу; пршла би та воља да тражи читаоницу, кад би при лепом времену дошао у вече уморан са орања или друге тешке пољске радње.

Распрострањачи просвете имали су лепе намере, али су у примењивању средства погреш-

шили. Из горенаведених узрока види се, да читаоница није удесно средство за распрострањање просвете по сели, а није ни због тога, што листови већином прелазну вредност имају, и да због тога није ни одговорила свом задатку, онако, како би требало, и како су њени подизачи мислили.

Кад дакле читаоница свом намењеном позиву не одговара, а цел се из очију испустити не сме, то је нужно постарати се за средство, које би место читаоници боље заступити могло, јесте „књижница“. Општине нека се склапају и подувају за подизање књижница, које ће хрђаве стране, што су код читаонице набројане, уклонити или у добре претворити. Она даје средства за изображење не само за садашњост, него и за будућност, не само за оне, који на књижницу сад прилажу, него и за њихове потомке, не само за оне, који су на вишем степену просвете и изображења него и за ниже слојеве народа, она не чека, да јој се на ноге дође, него она сама потражује велике домове и колебе и свуда проповеда.

Људи дакле, којима је до просвете и изображавања народа свог стало, имали би се постарати, да се читаонице — својина целе општине, или својина њених одржача — по општинама, особито сеоским, подигну, те да тиме почну крчити пут народном напредовању.

Ствар је важна, и та важност њена извукше баш, да се мишљења о њој изразе.

Оволико за сад одуда.

Из горње Славоније. Читајући ваш штотавни лист најбо у 118 бр. на допис „К. с горњег Тамиша“ који се изражује са похвалом о самостанском одгојишту Дароварском осим науке вере православне.

Да је благодарна мисао грађину Јанковић при подизању самостана и у њему од 3. раздјела женске учијоне како за умну науку, тако и за ручни посао водила, о томе нитко посумњати не може. Да је дело похвале достојно; које основатељу врстном домољубком карактерише, то сваки признаје. Али да настава у предпонутој учијони не одговара своје називу, и то ће ми сваки — који је у њој своје деце имао, или на испитима био — одобрити.

Поменути самостан није милосрдни као што г. дописник вели, но Језовитски сестара; дакле и кршћански наук не сме се у њему пребегнути. Али се кршћански наук непредаје онако како је Исус Крстос учио, него како су га Језовити (на свој млин воду ћерајући) појезовитили.

Поменути самостан није јаван завод, него приватан. Дакле и Исускрстова је наука у њему приватно, (Nebensache) а Језовитска је обвезна. Настава друга у њему није справедна, него Der schmirr der fahrt.“ О чему сам по сопственом искуству уверен.

Моје сестре ђевојче ишло је у предпонути завод деје године, ала се ничему другоме научила оћу рећи учио-није до клечању и притворности.

Прошле године после самост. испита дођем сестри мојој, узнем ђевојче предасе, и почнем ју у погледу наставе разво испитивати; но она ми рече: да то учио није. Знајући пако ја да је исти предмет на испиту продуциран у-

рем ју оштро, за њено немислено лагање. Али сам погрешно о ђевојчету судио доћи у истом заводу само се она ћецу чему уче (а сама и испит полагају) којих родитељи приватно плаћају: а они који то нечине, немогу јам ћецу ништа да науче „глупа су.“

Прије годину дана одведем ђевојче у јавну Беловарску женску учијону, и на велику моју и сестре моје радост уверимо се да није дете (као у Даров. учијони) глупо; већ на против од свију својих учитеља обљубљена, и из свих предмета (само из клечања не) извретна.

О св. Луки о. г. одем у Даров. на сајам, где се са тамошњим протом састаном и у разговору запита „шта он о допису К. С горњег Тамиша суди.“ На које за одговор добијем „Ја сам прошле година искао писмено од настојатељице да децу у нашу учијону на вјеронау шаље, које су 2-3 ред и чинила, пак опет иста стала говорећи“ „Неда нам часна сестра оберица.“ А друго вели „Ја незнам, дали у овој учијони има Србске ћеце или не; јер држим да би се сваки родитељ (Србин) мени — који своју кћер доведе — јавио. А мјестне ђевојчице овђе у српску учијону иду.“

Да тај изговор мјеста има, и да оберица децу напушта то верујем јер онда неби могла против православија говорити, као овом приликом што чине кад су деца Србска у учијони њиној преповедајући деци, да је само рим. кат. вјера свеспасвајућа, а друге проклето, и да онај који рим. кат. није, неће доћи у царство небесно, него у огањ вјечити, које са особитим нагласком нашој деци преповеда, говорећи јим: „да наједно неће лица божјег виђети“ (А зар сестра оберица више вреди него наш прота и владика? Зар је њено достојанство и власт изнад оберице? Што неупотребе ту достојанство своје у обрану православија. У.)

Нисам у намери овим дописом предеченог велештованог дописника К. С горњег Тамиша врјеђати, но само његов допис боље разјаснити, да неби читајућа публика вашег штотавног листа криво уверење добила и предпонути самостан као изврстан завод цјенила, који је за нашу ћецу и вјеру отров језовитски — код толико јавних и похвале достојних околних женских учијона.

Засад оволико „истини у атар“ молим да у ваш штотавни лист уврстите, а скорим ћу вам о другим једу јадати се.

Баја 25 октобра. Ретко се нашао који брат да је из ове вароши штотавно на јавност писао те тако многи мисле да је овде Српство изгинуло. Но који тако мисли тај се врло vara. Макар да је ова варош скоро рећи сасвим мађарска, ипак у њој живе онаки Срби којима је заиста стало до напредка народа свог. Живи у њој један мали огранак Срба, а то је ондашња учећа се омладина српска. Јошт прошасте године склопила је она књижевно друштво под именом „Пупољак“, но због многи прешона, које су јој на путу стајале, које је она најпре о' пута у клонити морала па тек онда правом раду приступити, није могла тачно задатку свом одговорити. Ове године искуписмо се опет да рад наш који књижевности српској посвећујемо, продужимо, и помогућству оних наших књижевност подпомогнемо.

Знајући добро да је друштву једном одвећ

Подлистак „Заставе.“

Вока Которска.

(Продужење.)

Још кад је подруги пут дошао Сењавин у Боку, дубровачки сенат био му је оправно једног од своји чланова, да га поздраве и замоли за заштиту републике. Затим Сењавин враћајући се од Корчуле у Нови, сврати се 6. маја у Дубровник, де учини са сенатом овај уговор: „Како се чује да је војска француска ступила на земљу републиканску, град Дубровник прими ће руски гарнизон, а правитељство оружјаће грађане да заједно војују с руском војском против Француза.“ После таког уговора мислило се у опште, да ће кнез (глава републике) и сенатори, немогавши са чувати неутралност, још радије пристати с Русима; јер држећи страну Француској која није имала морске силе, они би се лишили трговине, без које опетати неби могли. Но два ил три сенатора, представљајући да Француска, која је толику своју храбру војску оправила у Далмацију, има више средстава одбрани ти од непријатеља, него ли руска флота и малобројна војска што је у средњемном мору. И слабо се увдејући у неправилну са Русима сајужену војску, нају за боље и безбедније примити у своје отачаство Французе, на што и остали сенатори пристану. — 14. маја, баш ни један дан доцније него што је Сењавин пошао попут Трета, ђенерал Лористон с 3000 момака, прешавши преко турске границе, дође у Славо, а 15-ог заузме Дубровник. Сутра дан ђенерал француски у име Наполеоново јали, да неће пре независност и неутралност дубровачке републике признавати, докле год руска војска не остави Боку, Крф и друге пређе бивше млетачке острове, и док се руска ескадра не удали од брегова

далматински; но како Сењавин није гледао да угађа непријатељу, тако република остане сајужена у рату с Француском.

Како дозна владика да су Французи дошли у Дубровник, а он са својима Црногорцима и Приморцима с две компаније стрелаца и с једном компанијом јегера упути се из Новог на сусрет непријатељу. Французи заједно с Дубровчанима, сукобе се 21. маја с владичином војском надомак Цавтати и започну међан делити. После кратког али жестоког боја непријатељ побегне и затвори се у Цавтат. У том боју погинули су са владичине стране ви 9 које Црногораца које Примораца и један јегер, а рањени су 7 првих и 5 јегера; Французи и Дубровчани остало је на месту мртви 250. Један француски официр скочио је у море и у њему свој гроб нашао. Сутра дан мајор Забјелин с 4 компаније стрелаца и с 4 комп. јегера саједини се с владиком, но Французи његову оставе Цавтат са 4 заглављена топа, и руска војска заузме га. Следећа три дана 23 24 и 25 маја, Црногорци и Приморци подкрепљени с нешто мало Руса, тукли су се с непријатељем, који најпосле са грдном штемом буде принуђен уступити владичи сав простор између Дубровника и Цавтата. У тима бојевима пало је које мртви које рањени Црногораца 13, а непријатеља остало је на месту мртви 8 официра и до 300 момака. Црногорци су 25 маја узели од непријатеља 1 барјак и 150 пушака. После тога француски ђенерали заплашени храбром срећом руске војске особито јунаштво Црногораца, који никога нису штедили ни робља узимали, направе пред Дубровником на брегу Брџату, на разним и готово неприступним местима утврђења, од куда нису ни излазили.

Сењавин примивши вест у Трету, да су Французи већ у Дубровнику, дође 27. маја

у Котор, одкуда 1. јунија пође попут Дубровника са свом флотом о бокељским наоружаним лађама. Сутра дан договори се Сењавин с владиком, да отму од непријатеља две позвице, брдо Брџат и острво Локрум, па ако буде могуће и узмогу се с непријатељем мрчити, онда да и град Дубровник освоје. Услед тога 3. јунија владика с Црногорцима и Приморцима и војском мајора Забјелина почне приближавати се Французима, које сабије у утврђења, а своју војску близу њи намести.

Даље опширније приповеда Милаковић како је невратна војска према непријатељу, који је у двапут толики био, и који је заузео најбоље положаје, неопасном храброшћу и подузетношћу у присуству владике Петра, одржала ојајну победу на неприступним горама Брџат, и Французе чак у Дубровник потиснула.

Други дан 6. јунија ударе Руси на острво Локрум, али га нису могли освојити. Тај исти дан пресеку Дубровчанима воду, а мајор Забјелин с две компаније и с неколико Црногораца очисте сав простор од Француза између руске војске и Груше, а у пристаништу налазила се већа част руске флоте.

Таквим начином затворивши непријатеља у граду Дубровнику, опколише град с мора ратним лађама а са сува војском и тиме пресекоше пут на води и суву, да ни одкуда ране добити неможе. 12. јунија почеше из топова тући град, и сваки хитац наносио је непријатељу велику штету.

У исто време кад је већ било изгледа да ће се Дубровник предати, дође заповест од цара Александра да не уступи Боку Французима, који су погазили народна права, заплашавши републиком дубровачком, која је онда била под покровитељством Порте, сајузница руске. Сењавин, на савет Петра, пристаје на то, и реши се не пуштати Боке у руке не-

урдно Русима, а кад им о том јави Савковски, клону духом и по већој чести развију се својим кућама. Руска војска која није више имала од 2300 момака, није ништа могла предузети против града, у ком је заједно с Дубровчанима много јача посада била. И тако су једино град могли опсађен држати и чекати док им се непријатељ глађу приморан не преда. Јалећи Дубровчане, који су се из града грађа збегли у град, због оскудне у рањи, Сењавин предложи Лористону предају и два пут су о том вођени преговори, али овај изајући за своју војску доста ране, и изчекујући сваки дан помоћ, нехтеде се предати.

После тога двапут су Французи изилазали из града, али су увек принуђени били напрат се повратити. И тако су стајали опсађени све до 24. јунија. Тог дана дође непријатељу од Стана 500 војника а преко турске границе 3000 у три колоне. Црногорци и Приморци, колико их се у тај пар окупити могло, са две компаније јегера поћу на сусрет непријатељу. Црногорци прво отворе бој и узбију предњак непријатељске и прву колону зауставе. Молитвор се зачути јунаштво неправилне војске и крене на њи ову силу. После кратког али жестоког боја, Приморци и Црногорци повуку се у Цавтат, а одатле у Нови, а Руси о владиком у Груж, одатле се навезу на море, и оду и они у Нови.

Велика је жалост обузела Бокеље што ће подпасти под власт Наполеона. Они замолше Сењавина да им допусти да могу послати у Петроград своје посланике, не би ли умолити цара Александра да не уступи Боку Французима, који су погазили народна права, заплашавши републиком дубровачком, која је онда била под покровитељством Порте, сајузница руске. Сењавин, на савет Петра, пристаје на то, и реши се не пуштати Боке у руке не-

пужна новчана помоћ, а нас бројем мало имаде, принуђени смо обратити се на овдашње грађане Србе, њих замолити, да нас у племенитом нашем предузећу подпомогну, који нам се прошасте па и ове године лепо одзваше, на чему ми дружина „Пушолка“ топло захваљује. Но кад већ говорим о добротворима нашим немогу прећутати, а да не изнесем на јавност роду српском највећег пријатеља друштва нашег, који је са пожртвовања према народу свом свуда приповнао, и који у пуној мери заслужује и поштовање сваког брата Србина, а та је особа врли наш и ошљубљени Србин г. др. Паво Ивановић, који је све препоне с' пута уклонивши, кадар био прокрчити стазу којом напред корачати желимо. Само њему може дружина благодарити што је рад свој сретно продужити могла. Дао би бог да се и остала браћа угледе на њега и на овдашње грађане Србе, и да омладина у сваком њеном предузећу рука помоћи буду. Дружина „Пушолка“ својим добротворима топло благодари и једногласно изриче: Живили и иљадиле се овакп Срби а с' њима сретна била „српска омладина.“

Један члан „Пушолка.“

Догађаји у Воји Которској.

Прашкој „Политици“ из Задра од 22. окт. пишу: „Са данашњом лађом дошао је овамо генерал, који је изненичи барона Вагнера. С њиме је сасвим нов генерални штаб, међу којима се налази граничарски обригтар Симаћ, који долази на место рањеног Јовановића. Говори се да ће гроф Ауерсберг покушати мирним путем изравнати ствар у Боки, и да због тога већ има нарочите заповести у делу. Он је о томе у Трсту с генералом Меринсом конференсио, који је лично познат са многим Бокељима, који су се у Трсту настанили, те му је стање прилично познато. Најбољи би резултат и свршетак крвавог призора у Котору био, који се још неће тако брзо довршити, да у Бечу у наслеђеној следој неостану, већ да бечка влада једанпут позна, да је од својих пријатеља преварена. Али ако она напротив лажно веровање и надање уздржи да ту или виши и значајнији спољашњи урочка, сазаклећа, побуна и равни бука има, онда је све пропало. Прошле ноћи, као што нам је познато изгорео је у Котору царски магацин с раном. О томе случају разговоре се разни гласови, али то у Далмацији није ништа ново. Пре 40. или 50. година овде су једне ноћи без да је илди жакан устанак букуно, сви магацини са рану запалили и изгорели, зашто? Јер су неки магацини сви били празни, али се баш у то време извршиле промене у администрацији и неке новине уваћале у Далмацији.“

Најновије веста са бојног поља бекешког, као што „Цукумату“ од 27. окт. из Беча јављају, своде се на следећа брзојавна извешћа: ц. кр. трупе улазе у Жупу с огорчењем; пре су тога сва места позваљена и опљачкана. Издајца тврђавице Стањевић Берета обешена је. Свештеник Радановић очекује своју пресуду. Сутра ће се извршити преки суд над градоначелником ризањским Ивановићем који је витез Франц-Јосиф орден. Данас су 100 усташа на Лишчу код Рибња напали и две куће опљачкали (?). Код Бурквића који је прејиче уапшен, нашло се српски застави и сумњиви писма. 26. октобра стигао је генерал гроф Ауерсберг у Котор и примио је под своју управу војне трупе, које су у усташким окупацијама. Бригада Фишерова и Шенекелова стоје сједињене код Побора. Послане колоне из Будве обрштера Кајфела ради снабдевања рани тврђавице Космаћ, више су пути од раширјене чети усташки узнемирене биле. Али поновно скупљени усташки буду опет сузбијени и тврђавица Космаћ без даљи прекопа војском обрштера Кајфела с раном снабдевана. После бојева који су шест дана

трајали и жестоки били, покорио је немесик Ф. м. л. Вагнер Жупу, Дуб, Сижих, Побори, Мајку заузео и Брајћу спалио. Усташки су Тврђавицу Стањевић спалили. Од народа се непрестано одузима оружје. Губитак је мали наше војске. Из политички урочка и обзира одуговато је у Задар намесник Вагнер. Превјуче у вече око 10 сати пуцало се из Котора на стражу, која је била на једној кадији градској. До по ноћи премешане су биле куће и три личности уапшене. Морино и Ублаи подчили су се.

Артиљеријски обрлетан и један лајтант 27. ловачког бат. у близини тврђавице Козмаћ, први је убијен а други уапшен. — Из Требиња из Херцеговине јављају: да је Ахмет-паша, заповедник редовне војске, захтевао још три батаљона војске ради подређења, јер му је јављено, да је у намери велика и знатан број Црногораца прикључити се бекешком устанку.

Међу овима, који су при боју код тврђавице Горажда и Тринеће пали с усташке стране, које је предводио Вук Калуђеровић и Иво Бојковић с 400 усташа, дописник „Н. С. Пресе“ из Котора од 15. окт. наводи: рођак управитеља Жупе, син свештеника Тицића, некак другог свешт. Митар Зеп, Вук Вукадиновић, општинар Сутварски. Из породице Мацића погинула су тројица. Међу ризањцима на наше велико изненађење нађоше врло лојалног управитеља Жупе, Воју Бојковића и општинара Богдана Попонића. Мртви и рањени изнесе до 60 људи. С наше стране 4 мртва, 10 рањени и један официр.

На неколико дана пре тога, једна чета Жупљана под предвођењем Калуђеровића и Бојковића с барјацима пође против тврђавице Трасте, али из досаде непознати узроци није смела напади учинати. — Глас, да су усташа нађени у Стењевићу топовима на Будву пуцали, необистињава се.

Успркос победама, које значинички извештаји владини трубе, непрестано одлазе нова и нова подређења војске на бојно и усташко поље. 24 окт. у Трсту упуцала се на лојдов пероброд „Аретија“ регимента Рајах и један батаљон царски ловачки, за Боку. У Целоци налазећа се инфантеријска регимента барона Јона бр. 76 добила је заповест да буде спремна за одлазак. И сада маршира регимента са рекрутима у Трст.

Из Трста 24 окт. јављају Градичком „Татес посту“ да је између намесника Вагнера и генерал-мајора Дормуса било мало жешћа разговора, у коме је последњи поглавито окривљивао политичку власт да је она узрок бекешког устанка.

Већања воја се сад у приличној количини у Далмацији од стране владе чине и извршују, насу се у самом Бечу без првог утиска остала. Један тамошњи местни лист „моргенпост“ светује владу, да се окане заузетности тако у већању.

— Општина Жупа броји 22 села, која су адрво богата и имућна, у стању дати у целости 2000 војника. Овај округ лежи између Котора и Будве, гранича с Црном Гором, и у њему се налази тврђавица Стањевић Жупа има највећег улива са остали усташки места, као што су: Будва, Первад, Ризањ, Херцег Нови, Ластва, Леднице и Кривошије. У њој је прво букуно пламен устанка. Воја свију усташа из Жупе је, који са осталим 12 чланова и воја такозване привремене владе управља целим устанком. С Црногорцима су сасвим и у свему сродни, и сваки су дан с њима у саобраштају, јер из Жупе главни пут на Цетиње иде. Они су горди, али и осветљиви, интелигентни, али су свакој новости која од владе долази противни. Само мирним путем и начином да се код њих шта израдити и усвојити. Талијанци ји сматрају и држе за своје најжешће и највеће непријатеље, и отуд се даје познати и увидити, зашто ји далматинска бирократија тако јако мрам и презире. Своје народне посланике и заступнике високо цене и поштују, и то неки мисле да је дао повода устанку, што се баш уљудно ни су понављали талијански посланици према народњацима.

Генерални мајор гроф Ауерсберг има сад на расположењу и под својом управом 6 пешачки регименти, царску ловачку регименту, 4 пољска ловачка батаљона и одговарајући број томе брежни батерија у време рата; цела војска снага која је сад у Боки на расположењу, осим они регименти који су

мојбу. Најпосле 26. августа дође гласник, и донесе царску заповест од 31. јулија, да се на сваки начин рат настави и даље с Французима. После примирја закљученог Дауг. између Сењавина и Лористона, Французи не само да су прешли неутралну другу и подигли батерије код самога улазка у залив которски на предгорју Остро, већ су још и примали предње своје страже близу Новог. На имендан цара руског 30. ауг. Сењавин јави потајно војеним поглаварима, да ће се бој с непријатељима наново започети, а сутра дан сва флота исплови из залива и стане блокирати непријатељска пристаништа.

У то време, 2. сеп. чете неправилне војске, које су предводили гроф Ђорђе Војновић из Новог и Вуко Ђуров Радовић с Његуша, нападну на француску колону и одбију је с великом њеном штетом од границе Новске.

Скупивши се до 6000 Примораца и Херцеговаца под управом владике Петра, 13. сеп. изиђе из Новог руока војска, око 3000 људи, на како су баш у то време били топовима с убојни лађа батерија на предгорју Остро, тако чим војска укаже се, а Французи брао оставе сва утврђења и слогу се к пристаништу, у Молукту, где су имали велики шанак, но у вече после кратког боја оставе и њега. У ова два места узето је 38 топова. — 14. септ. непријатељ узмица је непрестано, држећи се морске обале, а владика га је гонио узастоце и заузме сав Дебела брег. Сутра дан трајао је бој дан и ноћ; Французи су одступали корак по корак, а владика са својом авангардом није им се дао зауставити ни где. Црногорци и Приморци, око 2000 16. септ. показаше чуда од храбрости. После тога непријатељ измакао је у главни свој стан у Цават, где се налазио и новодошли главни заповедник генерал Мармон. Он је имао силу од 20.000

доцијне добиле заповести да буду за бој и пут спремане, имаоши 30.000 људи редовне војске.

На ону силну вилу званични и „културтрегерски“ клепетала, који се непрестано дору на варварство примораца, износи „Заточник“ следејући факт: у бојевима код Горажда и Тринеће заробе усташа 50 војника, које у своје куће одведу и тамо ји добро почасте и напоју и заим ји мирно и без икаквог вреда одусте. А аустријанци подигоше ту вепала, да поватане усташе повешају, и да ји тиме као „просвешћени“ почасте и угосте. На срамоту целог свету и човечјаству, потукла аустријска војска код Тринеће и 30 жена, које су у боју својим мужевима помагале.

Једна трговачка кућа у Трсту добила налог од некоег Петроградског бакира да држи у преправности 400.000 франака за руске лађе, које ће из Бирира у Боку доћи.

22. окт. у Трсту су се навезли 96 болесника (или рањеника?) из Далмације.

— Из Котора од 25. окт. јавља званичан извештај „Н. С. Пресе“: „Бројав између Котора и главног стана од усташа је разорен, при свим вестима да су трупе у целој Жупи славно победиле. Данас је у овдашњем пристаништу 2000 центи олова, које су доведене за Црну Гору, уапшене. Преки суд на градоначелником Ризањским због учешћа устанка изречен је. Трупе су напале на Будву. Усташки су село Брајин опљачкали и попалили.“

— Из Загреб од 25. окт. јављају: да су више личански официра, који су 1866 год. у Котору настанили били, одређени код оперујуће војске у Далмацији, да би се са усташима лакше договара и радили могло.

— „Вандереру“ из Трста пишу о једној карактеристици код усташа. Још из давнашња времена, кад су Бокељи сасвим своји господари били, и кад су нецестане војне са Турцима имали, ради ратног бржег саобраштају измислили су „живи телеграф“, којим су се увек и у свако време служили, и који им и данас у овом устанку помаже да свига знају; где и како се непријатељ наоди. Тај је живи телеграм доикавање људи с брега на брег, тако да се у врло кратком времену свака вест брзо распрострети може.

Даље јавља истих дописник, да је услед прека суди до сад шесторица обешена (да 19 окт.?) Ова ужасна средства промаши ће у Боки своју целу, а у очајању раја се свашта

— 25 окт. бројављају званично из Задра „Политици“, да многоробна војска стоји код Побора, напала и лубарда тврђавицу Стањевић коју су усташа забили Шенекел промаширао је против села Брјина. Осим три села Жупа се сва предала.

— На Будве 25 окт. јављају да су колоне обрштера Фишера заузеле Побори после боја који је више сати трајао, дакле је једно оделене обрштера Фишера у истом правцу преко Мајне без икаквог одпора прелазило. Усташки су од чести разбијени, од чести подчињени. Села Побори и Мајна, што су учествовали при освајању Стањевића, попаљена су. Оружани устанак у бреговима између Котора и Будве слоњен је (?) Данас ће се тврђавица Козмаћ са раном снабдети.

Угарска.

У седници сабора угарског од 25. окт. по аутентикацији записника, интерпелује Симај министар трговине и земљеделства, да ли ће поднети сабору законски предлог о култури шума у Угарској?

Сабор приступа за тим на завршетак генералне дебате о Ирањивом предлогу: о слободи вероисповести. Реч имају још само оба предлагача Д. Ирањи и Кол. Тиса, и извештач средоточ. комисије Храбар.

Ирањи обара мнеша својих противника. Тисани приврженици нису задовољни с формом, јер укинуће духовних (свештеничких) судова, не сладу а закон о вероисповести, него у судски поступак, и што он даје судница а не кнезовима сеоским да воде матрике. Говорник неопажда да га је ко побио разловима, и стога и сад не одступа од свог законског предлога. Кратким али натреним говором

војника, с којом се надао да ће малу војску руско-црногорску лако надвладати, па 18. септембра започне први бој и потисне прве страже, и затим навали на главни стан владичин код реке Љуте и освои га. Пре тога боја један генерал са два ађутанта нагази на чету Ришњава, који сву тројицу помлате.“

После тога развила се велика војна у којој руско-црногорска војска са изванредном храброшћу и победама борила се, и из свију зватнији и јаки положаја непријатеља потиснула. Генерал Мармон јако се преварно у рачуну и седео је затворен и ошкљен у Дубровнику и Цавтату, надајући се помоћи из Италије, јер му је готово сва војска изгинула. У то време изда на бокељски и црногорски народ заповедник Сењавин проглас, из којег као важније видимо ово:

„Војници! ви сте не само показали отлично јунаштво и храброст, него сте и наредбе као што треба испуњавали и сасвим у добром поредку владали се.“

Смелост непријатеља, који се усудио на нашу земљу ступити, казњена је. Вашем постојанству дивно се непријатељ, који је изгубио толико људи, да неће скоро моћи скупити нову салу и опет на мегдан изићи. Поздрављајући вас победом, благодарим вам што сте добро поступали са заробљеницима, и на сваки начин желим да се човештво и унапред невређа.

Такови добри поступци ваши, заслужују, штована господине и народе! најприваљатнију благодарност моју, коју овим изјављујем, и удам се и у напред у вашу и никад неуга симу урдност и храброст.“

Прокамандија коју је Сењавин издао на Херцеговце, била је с рашодну примљена. Кријући од Турака пошљу своје посланике да му јаве, да су готови у свако време саједи-

заузима се за грађански брак, и побија јучерање наводе поше Крајчића, који у осталом не заслужују обарања.

Према Ивани, који угарски клир назива либералнијим од цислајтанског одговара говорник да је Примас угарски у време избора пролетос издао окружницу на свештенство, која требаше „да и онако већ доса подирвену земљу партајским страстима, још и у религиозном погледу расцепи“. То сретство отупило се о здраву свест и патриотизам ниже свештенства. Министру богоштовја говорник би радо одговорио, али његова екселенција мериторан садржај предлога ђутом је прешла. За овим Ирањи баца сву одговорност на већину изборску зато, што грађанин земље, да би могао следевати тежи срца свога, мора из земље да се сели, јер му се у земљи, деца из таког брака за незакониту сматрају. Нека се сбрише та љага са грба народњег. (Одобравање с лева.)

Мин. Етвеш (врло убуђен): Предговорник је подигао овде против мене са свим нову тужбу; на име, да ја о овом предмету нисам у сјајним фразама говорио. Ја сам за слободу, једнакост и узгајаност вероисповести од 1839 на целог мог живота био, говорио. Ја сам за еманципацију чивута говорио и писао онда кад је м'ј говор већма осуђиван него данас моје ђутање. Моји назори о тим стварима познати су; зато сам ђутао. А држим да и неморам рећи, да ћу као устанав министар закључцима куће ове следовати, и законски предлог о овом питању пред сабор изнети, кад овај захтева.

Тиса се упушта у поленику против Ирањија. Говорник намерава са својим предлогом само то, да се начело слобде и једнакости конфесија у сабору прогласи; по његовом схватању с тим је начело већ и извршено. За Назарене да богме да би таква изјава имала и практични последица.

Етвешу примећана говорник, да је истина да је он (министар) увек писао и говорио за слободу вероисповести, али урадио још није ништа (одобравање лево); дуго кометање у целом сабору) Тиса доказује за тим, да његов предлог више садржи него онај средоточ. комисије, он иште укинуће духовних судова, и предлог законског нарта да се још за трајања ове сесије прогласи слобода вероисповести. За овим удара говорник на Шимоњја и Пав. Хофмана. Он открива мане у говору ове споменуте двојице, и препоручујући свој предлог сабору, завршује уз бурно одобравање левице.

Хошман примећана, да је Гици пре некоег времена рекао, да романтистама оскудеца, услед студије римског права, свако уставно осећање. Почем се опозиција поноси с тим, то она за цело неразумје римско право, и по томе неможе о следствима исте студије ништа говорити.

Храбар брани гледиште средоточне комисије, али га слабо ко у сабору и слуша, јер је велико кометање на свима странама.

За овим се гласало по имену; и то за предлог средот. комисије гласало је 148. против тога 117. а 136 посланика није било у седници.

С тим је Ирањив предлог одбачен.

За овим се још кратка дебата изроди о дневном реду у идущим седницама, и седница се заврши у 1 сат по подне.

У следејућој седници угарског сабора пошто су неки посланици неке молбенице својих комитената предали, поднесе.

Коломан Тот овај законски нацрт: „Законски нацрт о укидању жига (штемпла) на новине.“

§. 1. Од 1. јануара 1870 год. неће се на новине у Угарској ударати жиг.

§. 2. „Даје се министру финансије да овај закон изведе.“ (Оште одобравање.)

На предлог К. Тота овај се нацрт упућује финансијском одбору, да га печата и раздели.

Извештач средот. комисије П. Терез извештава о законском нацрту рекрутовања за год. 1870. Сред. комис. предлаже да се прими овај нацрт са неким стилстичким изменама. Одређује се за прекутрашњу седницу на дневни ред.

Мин. Етвеш: Пошт. доме! Посланик Ер. Шимоњи управно је на владу питање, какво објасњење она

нити се с руском војском. Сењавин одговорио им, да због негодног јесењег времена, неће учинити на непријатеља до пролећа, и препоручи им да непродлажу рану Французима. Међутим добије владика од Санковског писмо из Котора у којем му јавља да се повратио архиманд. С. Вучетић из Петрограда од министра вањски послова барона Будберга, који шаље владика 2567 дуката и 58 либара, које је он при узимању Боке потрошио. С новцима добије владика за заслуге учињене крот од драгог камења.

Вест да је Наполеон напao с војском на Пруску, с којом је Русија ступила у сајуз, заустави и Сењавина и Мармона од даљег ратовања, очекујући да се судбина југа реши на северу. Одма у почетку тог рата с Пруском, Наполеон изда заповест свом посланику у Цариграду, генералу Себастијану, да гледи како да заради Порту с Русијом, па тим да одвуче руску војску која је помагала Прусима. Лукави Себастијан увери сулгана Селима III, да Русија намерава покорићи Турску. На то султани против угљора Јашкога, без савзавољена руског двора, збаци господаре Влашке и Молдавске и затвори Дарданеле руским убојним лађама. Рат је готов био да будне. Александар да предупреди Турке, пошље Михелсона са 80.000 војске да заузме Молдаву и Влашку, јавивши међутим султани да неће започињати боја, ако Порта испуни уговор Јашки. Енглески посланик у Цариграду, сир Азбутић, преглио је султани енглеском ескадром, која се валазила код Тенеда, да ће је довести под бедеме Стамбола и разорити га, ако се непомири с Русијом, и тако неко време принуди Порту да остане у сајузу с Русијом и Енглеском.

(Продужиће се.)

пријатељу до нове царске заповести, а Бокељи одправе у Русију архим. Стевана Вучетића родом из Боке с три друга посланика.

Лористон и Молитор још придоним војском бројаше 8000 војника, али опет немојдоше из града излазити.

О предаји Боке дуго су се водили преговори између најбољих аустријски дипломата Ф. м. л. гроф Белогард и пуковник гроф Л. Елиа с француске стране генерал Лористон, али ништа неовршише. Мудро понашање под-адмирала Сењавина и позната вештина у политици владике Петра недалекоше из своји руку непријатељу толико нужну провинцију наустити. Французи осим јавни преговора, употребљавали су и тајна средства неби ли како придобили на своју страну владика, коме је најпосле обрицао Лористон у име свога цара титулу патријарха целе Далмације. Владика је њима био од потребе не само да задржи у послушности Бокеље, него и зато што су доцијне намеравали покорићи Херцеговину и Арбанју, где је он као духовно лице, имао велика утљива. Владика не само да се није дао преварити улагивањем и силним обећањима, него још вешто дознавши намеру француске владе, отворио је очи суседним Турцима, те невзатни дарови, које су Французи послали напашама скадарском и требињском, нису ништа помогли. Притом и сам Лористон нерадећи истрено, доста је преко своје намере, ишао Русима на руку да се посао одуговлачи. Он је захтевао да се Бока преда непосредно Французима, а Белогард је представљао да би тиме Аустрија изгубила градић Браунау, који је Наполеон задржао за залогу док не заузме његова војска Боку.

Скоро су била два цуна месеца од како су посланици из Боке отишли, а још се није знало да ли ће руски цар увекити њиву

може овом дому дати о стварно постојећем устанку у Далмацији, и о узроцима истог, и које су мере учињене, да се одржи уставна слобода у Далмацији и ред омет поврати, и да је истинита вест, да је заједничко министарство спољних послова, учинило какве кораке код турске владе, да издејствује дозвољу, да наша војска може прећи преко турске границе.

Слободан сам толико, да на та питања одговорим у овоме: Што се првог питања тиче, могу известити поштом, да оружани устанак у Далмацији до данас још није угушен, но да се исти само на мањој део провинције ограничава, да се устанак није раширио преко свог првобитног огњишта, и да су све оне мере учињене које су нужне, да се зло локализује, и мирним грађанима Далмације осигура законити поредок и уставна права.

Што се узрока устанка тиче, то влада може овом дому о томе само толико саопштити, да је оружани устанак изродио се из одпора увођењу обрадног закона, и да се досад други узроци устанка, не могу констатовати. На сваки начин, да ова околност за сад служи само за образину; дал пак други узроци постоје који дају повода устанку, моћи ће тек онда јасно на видело изаћи, кад се буду по угушењу устанка нужне истраге повести могле.

У погледу трећег питања могу известити поштом, да немири у Далмацији нигде нису узели такви облици, који би могли да повода заједничком министарству спољних послова, да учини кораке код турске владе у цели успостављења поремећеног мира у Далмацији, да наша војска пређе турском облашћу, и почел смо уверени да ће Турска све учинити, што у овом случају и њена сопствена сигурност, као и интереси опрајатељних суседних држава од ње изискују, то држимо, да ни у будуће ноће нужно бити да се такви кораки чине (одобравају.)

Ел. Шамон: Висока кућа нека допусти да учиним неке приметбе на одговор министров. Да мир у Далмацији још није успостављен морамо жалити; али кад околности умирење још недоуштају, онда нам ништа друго неостаје, до чекати на даље догађаје!

У спотребу изјаснења која је министар о узроцима устанка поднео, примећујам, да смо ми исте и пре, ако и не званичним путем, а ово из новина знали; но ми незнамо, дал је устанак потрешних схватањем обрадног закона од стране Далматинаца, или безобзирним престрогим поступком владиних органа при увођењу тога закона проузрокован.

Почем о овоме ништа не знам, немогу изјавити којој се од ове две наведене могућности приклањам; али држим, поново устанак из погрешног схватања од стране народа, или из претерано строгог поступка владиних органа — да је била држност владе или народ обавестити или органима наложити другачија поступак.

Да је то учињено нисам ни из листова видио ни од министра чуо. Па почем незнам узроке устанка то нити ћу истине кудити нити могу за какву погрешку владу одговорном чинити, на сваки начин пак надам се, да кад се већ за утишање устанка оружаном снагом употребљује, да ће команданти на то отправљени од владе добити инструкције да онако поступају, како закони цивилизације изискују, да се у рату не учини више штете, но што то нити сама цел: успостављење мира.

Далје се надам да но утишању устанка веће се скавчати уставна слобода ни обсадни стањем ни суспендовањем устава. Што се напоследку изјаснења министрова тиче, да никакви кораки код турске владе нису чинени, нити ће се — као што се он нада — чинити у будуће, да се пређе турском облашћу, с тим сам изјаснењем потпуно задовољан, и немам ништа више да приметим. (одобравају.)

Сабор узима одговор министров до знања. За тим се чита и по трећи пут законски предлог о укидању телесне казни, коначно се усваја и наређује да се горњем дому пошље.

За овим министар финансије Ложај даје изјаснење на интервјуу Ложајеву о банци. У подужој беседи разлаже постанак и фазе новчане кризе и уверава на свршетку да се може сматрати да криза већ виче и нема, јер ниједна од првих кућа није пала, и јер земља скаче у вредност, а радници налазе и доста посла и по добру надницу.

НОВИЈЕ

По бечком дописнику „Пешт. Лојда“ у Бечу су увидели да је истинит извештај градоначелника херцег новог Војновића о узроцима устанка, и по томе је готово извесно, да ће поглавити узрок свега зла, окр. капетан Франц бити премештен, и на његово место да ће доћи дворски саветник из Дубровника Рететар. (Сад је то већ доцкан У.) Министарство нуди Војновића да посредује у устанку, но овај препоручује место себе бив. намесника далматинског Филиповића. Да ли ће влада то хрети уважити још се не зна.

— Пешт. Лојду“ из Котора од 29. окт. брзојављују: да је бригада Дормусова у Котор ради одмора стигла. Бригада Шенфелда задобила је повиције: Будву, Мајну, Кастил Конвенто. У Рисињу и Херцег Новом показују се знаци новог комешања и кретања. Због тога је бригада Симаћева тамо послана. На бреговима Дубице и Горада нове су тврђавице и стражаре подигнуте.

— Из Беча истог дана јављају: да је војска на следећи начин уређена: Бригада Шенфелдова послала је Будву; бригада Дормусова чува главни земаљски друм; а бригада Симаћева (пре Фишера) напротив чува морски пут у Котор и натраг.

— Из Котора од 28. брзојављују „Н. С. Преси“: да је барон Вагнер пре свога полака у Задар, издао налог на ову војску у Боки, да туђе имање колико је год могуће штеди и чува, и да га у своју корист употребљује само онда, кад то војне операције изискују.

Из Беча је зацело наложено да се са покорним местима штедљиво и умерено поступа.

— „Н. Фремдблату“ брзојављују: да је у претходној боју у Жупи од регименте Маројчић погинуо 1 лејтант и 1 војник, капетан Ибербахер и 9 војника јако, а тројица лако рањени; из регименте Ершт 7 мртви. Устанак у Жупи као да је савладан, јер усташа лађају се своји послова домаћи. Бригада Шенфелдова остаје у Жупи. Бригада Дормусова повратила се у Котор. Сутра је главни стан у Котору. За нападај на Кривошије приправља се.

— По брзојавним извештајима са бојног поља устанак се распаљује око самог Расања. Војска једнако долази 26. окт. опет су дошла два пороброда с војском у Котор.

— У војеној болници налазу се 400 људи. Међу овима 100 рањеника са 8 официра. У Дубровнику је тако исто за рањенике једна болница подигнута.

— Вест која се распрострла, „Пол.“ јавља, да је кнез првог забранио Црногорцима продавати рану у Боки Которској, непотврђују се, по говори се, да ће кнез црногорски држати се подпуно неутралности до 3. новембра, па ако и догле устанак бокешки савладан не буде, да ће се 25.000 Црногораца сјединити са усташима, да освоје Котор. Талијанска флота која је досад у Александрији била, и којом управља војвода Аоста, крстари сада по Јадранском мору, а тако исто и две руске фрегате.

— Из Котора јављају 28. октобра „Н. С. Преси“: да су усташа из Кривошије јуче напали на место Стерт (западно на један сат од Расања удаљено). Борба је трајала 3 сата, и усташа отераше сву марву.

— Из Париза јављају „Преси“, да је 28. октобра стигао Рошефор у пратњи од 1500 људи, који су викали „Живио Рошефор“. Мир није ничим нарушен, и полиција пустила је да ствар својим током тече. Далје јављају: да условија Оливија, под којима је хтео у кабинет ступити, нису примљена.

— Како немачки клерикални листови јављају, бавиће се при концилу у Риму из децега света, 135 архиепископа и 631 епископа, дакле укупно 766, између којих биће највише из Напуља и Цицилије (26 архи- и 92 епископа) а 63 ради велике старости остаће код куће.

— Из Загребца јављају да је и владика Штросмајер отишао у Рим на црквени сабор.

— „Преси“ брзојављују из Флоренције: да је војводиња из Ђенове постојано противна, да се њезин син прими кандидатуре на шпански престо.

— Из Париза је стигла поверљива нота у Флоренцију због контра-сабора, који ће се готово у исто време држати у Напуљу са црквеним сабором у Риму, боје се да се не обнови стари програм (народњака талијански Roma o morte“ (Риму о смрти).

Српско народно позориште.

У недељу 2. новембра: „Шубара и сабурица.“ Шаљавица игра у 4. радње с пемама, црпљена из живота покојне иришке слепачке академије: Написао Илија Округић сremaц.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Свима који су 29. окт. при прогребу мога пок. супруга Петра Јовановића мајора, својим присуством саучешће показали овде изричем топлу захвалу.

Марија удова Јовановић.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Због малог броја предушника на књигу: „Српске нар. приповетке“, продужује се рок до 21. новембра о. г. уједно најучтивје моледи г. скупљаче да се потруде мало, да дело што пре на свет изађе.

У Сомбору 10. окт. о. г.

Ђорђе К. Стефанов, српски свећеник.

Трговина и обртност.

Кикинда 29 октобра. Жито 88 фун. 4 ф. 60 нов. — Раж 78 фун. 3 ф. — Јеч 66 фун. 2 ф. — Зоб 44 фун. 1 ф. 95 н. — Кукуруз 72 фун. 1 ф. 80 н. — Грашак 4 ф. 50 н. — Сочиво 4 ф. 50 нов. — Пасуљ 4 ф. — Кромпир 1 ф. 60 н. по вагану. — Сено прве врсте 3 ф. 30 н. — Угаљ 1 ф. 20 н. — Лојане свеће 36 ф. — Сапун 26 ф. Славина 40 ф. — Маст 38 ф. цента. Један хват буковине за огрев — 36“ ценица — 19 фоп.

Пешта 29. окт. Житна радња на данашњој нашој пијаци била је сасвим незнатна, шеница је врло доцне донешена, трговца за мељаче слабо куповаше. Мељаче су при куповању прилично резервисале. Цео обрт износи једва до 10.000 мер. Цене су остале непромењене. Од осталих производа само је раж боље пролазила, сви остали производи при слабој продаји и тражењу задржаше старе цене. Продавано је било: шеница потијска 88 фун. 5 ф. 50 н. 87 н. четврт фун. 5 ф. 40 н. 87 фун. 5 ф. 86 н. по фун. 5 ф. 30 н. 86 фун. 5 ф. 25 н. 85 ф. 4 ф. 47 н. по н. 84 н. по фун. 4 ф. 85 н. за сво време. Банатска 86 н. по фун. 5 ф. 25 н. Пештан-

ска: 86 н. по фун. 5 ф. 25 н. на врем. Раж 79 — 80 фун. 3 ф. 12 н. по н., 84 фун. 3 ф. 20 нов. на време. Јечам 72 фун. 2 ф. 35 н. Кукуруз банатски 2 ф. 41 н. по нов. на каси.

Пештанска берза и житара од 29. окт.

Цене ране.	Обрт.	Тежина	Цена од ц. цент.
Жито бав. ново	јачи	83	4.30—4.45
" " "	"	84	4.55—4.65
" " "	"	85	4.75—4.85
" " "	"	86	4.95—5.05
" " "	"	87	5.10—5.20
" " "	"	88	5.30—5.40
" " "	"	83	4.40—4.55
" потис.	"	84	4.65—4.75
" " "	"	85	4.80—4.90
" " "	"	86	5.—5.10
" " "	"	87	5.20—5.30
" " "	"	88	5.35—5.40
" бачко	"	83	4.30—4.45
" " "	"	84	4.55—4.65
" " "	"	85	4.75—4.85
" " "	"	86	4.95—5.05
Раж нови	слаб	78—79	3.—3.05
Јечам	"	63—70	2.40—2.70
Зоб	"	44—48	1.80—1.90
Кукуруз бан. ст.	"	"	2.20—2.25
Пасуљ	"	85	"
Проја	јак	80	2.60—2.70

Курз ефекта.

	нов.	роба.
Уг. жељез. зајам а 120 ф.	104.1/2	105.—
Англо-унг. банка	82.—	83.—
Уг. опште кредит. банка	76.—	76.50
Франко-уг. банка	44.—	45.—
Уг. хипот. банка	—	—
Уг. земљишна кредитна банка	91.—	92.50

Телеграм бечке берзе од 1. новембра.

5 проц. метал.	—	59.25.
5 " " мај.	—	—
5 " " нов.	—	—
5 " нар. вај.	—	68.80.
1860 држ. вај.	—	93.40.
Алц. нар. банке	—	713.—
Кредит. акције	—	231.—
Лондон	—	123.75.
Сребро	—	122.25.
Дукати	—	6.85.
Уг. Раатеретнице	—	78.75.
Темишв.	—	78.—
Ердељске	—	74.75.
Хрв. слав.	—	82.50.

Цена ране у Новоме Саду од 1. нов.

Пшенице најбоље врсте беч. мер.	5.—
" средње " " "	4.53
Наислица најбоље " " "	4.35
" средње " " "	4.—
Јечам најбоље " " "	2.—
Зоб " " "	1.60
Кукуруз " " "	2.40
" 1 цац 2/3 " " "	70

Ред пловидбе.

Од Новог Сада у Пешту: пон. средом и петком у 6 сати у јутру.

Од Новог Сада у Земун и Београд: недељом, вторником и четврком у 1/4 сат по подне.

У Земун, Београд, Оршаву: четврком у 1/4 сат по подне.

Стање воде:

Пешта, 27. окт.	5' 5"	преко 0. обл.
Пожун, 27	7' 7"	" сув.
Бездан, 27 септ.	4' 0"	" непром.
Осек, 21 окт.	2' 10"	" сув.
Сегедин, 22	12' 2"	" киш.

ВРШАЧКА ТРГОВАЧКА И ОБРТНА БАНКА

почиње своју радњу с 10 даном овога месеца давајући у зајам од 500 до 100000 ф. на основу сходног уговора и споразумљења дохода заједно са

УГАРСКОМ ХИПОТЕКАРНОМ БАНКОМ у Пешти по начину амортизације на 10, 15 и 20 година.

Делокруг радње њене простире се на комитате: Темишварски, Крашовски, Торонталски, српско-романску и немачко-банатску војену крајину, с изузетком турско-Бечејског округа.

С овим се позивају п. н. потражиоци, који би ради своје трговине и осталих радња требовали зајма од горепоменутих банке, да се на исту писмено обрате.

Вршац 2. нов. п. р. 1869.

ОГЛАСИ.

М. Р. Стојковића

код „златног греза“ у Новом Саду

Препоручује своје велико и добро снабдевано стовариште у свим таквим артикулама, а цене еспапа тако су снижене да сваког куца потпуно задовољити може и на то смем поштовану публику одаве и са стргне за посјету молити.

Имам огроман избор зимски женски рекла од доброг првог или у фарби штофа од 5 ф. почето. Тако исто полак и сасвим дугачки зимски огртача од 8 до 40 ф.

Најновији женски обртли шешира од 4 до 7 ф. У великом избору за женски зимски свилени и кашмирски капа од 1 ф. 40 н.

Са јамством за доброту продајем мушки и женски конула од 1 ф. 30 н. до већи цена.

Тако исто са јамством за доброту препоручујем велики избор у гарн.креас и румбуриког платна асталски салвета и чаршава, у лепом избору имам ћилимова за кревет, сто, и собу.

По најјефтинију цену имам свакојаке вулене робе као чарапа, шалова за оба пола, дуксерски и фланерски кошуља и све друге вулене ствари.

У највећем избору и за зачудо јефтиним ценом препоручујем галантеријски еспап као мишуша, брошова, новчаника, албума и разне аз модон сходне ствари.

Тако исто имам јако стовариште у свима могућим пантљикама, украсима, чипкама, пвећу, ципелама, кишобранима и све остале на кућу потребне ствари.

Сваку писмену поруку ћу рег Nachnahme најавестије и брзо оправити у случају недопадања примам сваку послату робу франко натраг а зато плаћени новац првом поштом натраг шаљем.

271—14

БРАЋА КЕНИГШТЕДЛЕР

У НОВОМ САДУ

код „златне руке“

(НА ЖИТНОЈ ПИЈАЦИ)

препоручују своје добро снабдевано стовариште свију врста ракије, шљивовице и шпиритуса, као и своје по најновијем начину сготовљено виноско сирће, есенцију, и фабрикацију ливера и руна, са што јефтинијом ценом. — 325—3—3.

ОБЈАВА.

По положеном правозаступничком испиту, 18. октобра ове год. проглашен сам за јавног правозаступника у Србији.

Јављајући ово, слободно позивам свакога брата, ван Србије, био на које вере и народности, ако би имао правна посла у Србији, и тичало би се суди или на које власти, да ми се нуним поверењем обрати ради заступања или само посредовања.

Настањен сам у Београду, куда ваља и писма слати на моје име. Награда је умерена по закону. У Београду 26. октобра 1869. год.

Арон Нинчић

331—2—2

адвокат.

МЕШОВИТА ТРГОВИНА

Илије Пандуровића

у Врањеви

потребује једног шегрта, и једног од млађих спомоћника. 332—1—3